

Državni izpitni center

P 1 5 1 A 1 0 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 1. junij 2015

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilen, npr. nal. 1.
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna, npr. nal. 6.1.
- Kadar pričakujemo odgovor ali rešitev v povedi, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna, npr. nal. 6.2.
- Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami, npr. nal. 6.3.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Sašo Dolenc ♦ Kvarkadabra 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ za tolmačenje znanosti ♦ vedoželjnim / tistim, ki bi se radi naučili ali spoznali nekaj novega 	3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1
		po smislu, npr., ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ ljubiteljem znanosti ♦ tistim, ki jih zanimajo znanstvena odkritja ♦ bralcem, ki se zanimajo za znanost ♦ ljubiteljem tolmačenja znanosti 		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	1	po smislu, npr., ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ (ameriška) strokovna medicinska revija (iz leta 2001) ♦ članek, ki je izšel v (ameriški) strokovni medicinski reviji ♦ članek o »efektu oskarjev« 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ statistična analiza avtorjev članka 	
	1	po smislu, npr., ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ knjiga (nevroznanstvenika) lana Robertsona (iz leta 2012) / knjiga nevroznanstvenika ♦ ugotovitve nevroznanstvenika lana Robertsona 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ (nevroznanstvenik) lan Robertson 	
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	2	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Znanstveniki so skušali razvozlati uganko, zakaj dobitniki prestižnih nagrad živijo dlje kot njihovi kolegi. ♦ Tema besedila je skrivnosten vpliv prestižnih nagrad na življenjsko dobo nagrajenca. ♦ Povezan je s skrivnostjo oskarjev: kako oskarji nagrajencem skrivnostno pomagajo živeti dlje. ♦ Besedilo navaja dejstva o tem, zakaj naj bi dobitniki oskarjev živeli dlje. V naslovu je to predstavljeno kot nerazumljivo. ♦ Enigma pomeni uganko, skrivnost. Tako je avtor že v naslovu hotel poudariti, da gre za nekaj nepojasnjenege, skrivnostnega. ♦ Tema besedila še ni povsem raziskana in je še vedno uganka. Ne moremo je povsem razložiti, zato je v naslovu beseda enigma. 	<p>♦ Članek poskuša rešiti uganko o efektu oskarjev.</p>	<p>1 za vsebinsko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ DA ♦ NE ♦ NE ♦ DA 		<p>4, 3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ B		
5.2	2	<p>po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ »Efekt oskarjev« je pojav, ki je značilen za dobitnike oskarjev in označuje učinek nagrade na nagrajenca/prejemnika. ♦ »Efekt oskarjev« je učinek nagrade na dobitnike oskarjev, da povprečno živijo dlje kot njihovi nenagrajeni kolegi. ♦ Besedna zveza/Efekt oskarjev pojasnjuje, kako prejem oskarja vpliva na igralca in njegovo življenje. 	<p>♦ Dobitniki oskarjev živijo v povprečju dlje kot njihovi igralški kolegi, ki so bili za nagrado le nominirani.</p>	<p>1 za vsebinsko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi</p>
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ razlaganje 		
6.2	2	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Dobitniki prestižnih nagrad ne poznajo stresa, ker jim nagrade zagotavljajo visok položaj v družbi. ♦ Znanstveniki menijo, da dobitniki prestižnih nagrad ne poznajo stresa, ker se jim ni treba več bati za izgubo statusa v družbi. ♦ Ker nagrade trajno odpravijo stres, povezan z dokazovanjem in bojznijo pred izgubo statusa oziroma ugleda v družbi. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Ker postanejo imuni za izgubo statusa v družbi. ♦ Ker nagrada deluje kot eliksir mladosti in odpravlja stres. 	<p>1 za vsebinsko ustreznost povedi</p> <p>1 za jezikovno pravilnost povedi</p>
6.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Č 		
6.4	2	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Menim, da ne, ker so z visokim položajem v družbi povezana tudi velika pričakovanja ljudi in odgovornost. ♦ Visok položaj prinese boljše finančno stanje, kar pa ne pomeni, da ljudje na visokem položaju niso pod stresom. Skrbijo jih druge stvari in ženejo se za tem, da bi imeli še več. ♦ Po mojem mnenju visok položaj v družbi človeku prinese ugled in materialno blaginjo, zato lahko živi manj stresno. ♦ Menim, da visok položaj v družbi lahko odpravi stres, saj te vsi ljudje občudujejo in hvajijo ter tako nimaš razloga za skrb. ♦ Da, ker se človek, potem ko doseže visok položaj v družbi, počuti uspešnega. ♦ Menim, da samo družbeni položaj ne more vplivati na to, ali je človek pod stresom ali ne, temveč na to vplivajo še drugi dejavniki, kot so zdravje, odnosi itd. ♦ To je odvisno od posameznika. Ta se lahko v družbi dobro znajde, je uspešen in živi brez stresa, lahko pa zaradi raznih pritiskov zapade v depresijo. 		<p>1 za vsebinsko ustreznost povedi</p> <p>1 za jezikovno pravilnost povedi</p>
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	3	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ljudje, ki so v hierarhiji višje, kot mislijo, da si zaslužijo, se ves čas čutijo ogrožene in tako v stalnem stresu postanejo agresivni in avtoritativni. ♦ Ljudje postanejo agresivni zato, ker niso sposobni za mesto, ki ga zasedajo. Človek, ki je v hierarhiji višje, kot misli, da si zasluži, se čuti ves čas ogroženega. ♦ Po mnenju znanstvenikov se to zgodi, če človek začuti, da ni sposoben za mesto, ki ga zaseda, ali če je na višjem položaju, kot si ga zasluži. 		<p>2 za vsebinsko popoln odgovor, v katerem je naveden ustrezen razlog</p> <p>1 za pomensko nepopoln odgovor, npr.: <i>Znanstveniki ocenjujejo, da postanejo nekateri ljudje agresivni in avtoritarni, če so v stalnem stresu.</i></p> <p>1 za jezikovno pravilnost povedi</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8	1	♦ Č		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9	1	♦ poljudnoznanstvena		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10	1	♦ Č		
	1	♦ C		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 4 ♦ 3 ♦ 2 ♦ 8 ♦ 7 ♦ 6 		<p>6, 5 pravilnih rešitev = 2</p> <p>4, 3 pravilne rešitve = 1</p> <p>Če je poleg pravilne rešitve napisana še napačna, je rešitev nepravilna.</p>
11.2	1	♦ A		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
12	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ nadpomenska – podpomenska ♦ sopomenki ♦ protipomenki 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ nadpomensko-podpomensko razmerje ♦ sopomenka/sopomensko razmerje ♦ protipomenka/protipomensko razmerje 	3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
13.1	1	♦ C		
13.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ angleškega ♦ samostalniške besede ♦ prvem/1. 	♦ samostalnike	3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1
13.3	2	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Oskar je poimenovanje za nagrado, zato to besedo pišemo z malo začetnico. ♦ Ker je ime/vrsta nagrade. ♦ Besedo oskar pišemo z malo začetnico, ker ni (stvarno) lastno ime. ♦ Gre za občno ime, in sicer za ime priznanja/nagrade. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Beseda oskar je uporabljena kot poimenovanje za kipec/kip/zlato figuro/predmet (in ne za osebo). ♦ Igralec je prejel predmet, ne pa človeka z imenom Oskar. 	1 za vsebinsko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
14	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ nagrajenec ♦ nobelovec ♦ nominiranec 		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1 Odgovori, zapisani z veliko začetnico, niso pravilni; izjema so odgovori, zapisani v obliki povedi.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
15	2	♦ hollywoodskem, hierarhična, Robertsonovi		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
16	2	♦ možganov, možganih, možganom		3 pravilne rešitve = 2 2 pravilni rešitvi = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
17	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Prejem oskarja <u>bistveno</u> <u>podajša</u> <u>pričakovano</u> <u>življenjsko</u> <u>dobo</u>. 		4 pravilne podčrtave = 2 3, 2 pravilni podčrtavi = 1 Podčrtave delov stavčnih členov pri vrednotenju ne upoštevamo.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
18.1	2	♦ Dobitniki oskarjev ne poznajo stresa, zato živijo dlje.		1 za pravilno pretvorbo povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
18.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Dobitniki oskarjev živijo dlje, ker ne poznajo stresa. ♦ Ker dobitniki oskarjev ne poznajo stresa, živijo dlje. 		1 za pravilno pretvorbo povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
19	2	po smislu, npr., ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Leta 2001 je v ameriški strokovni medicinski reviji izšel članek o pojavu, ki se imenuje/ki ga imenujemo »efekt oskarjev«. ♦ Leta 2001 je v ameriški strokovni medicinski reviji izšel članek o pojavu, ki so ga imenovali/se je imenoval »efekt oskarjev«. ♦ Članek o pojavu, ki se imenuje »efekt oskarjev«, je izšel leta 2001 v ameriški strokovni medicinski reviji. 		1 za pravilno pretvorbo povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zunanja zgradba: <ul style="list-style-type: none"> – naslov (samo Poročilo ni ustrezen naslov, poimenovana mora biti tema) – podpis oz. ime in priimek sporočevalca 	1 za obe prvini Zapisa (kraja in) datuma sporočanja desno zgoraj ali levo spodaj ne štejeemo za napako.
Zgradba	1	♦ smiselna členitev besedila na odstavke (npr. kdo, kaj, kdaj, kje = 1. odstavek; vsebina in potek prireditve = 2. odstavek; pomen obiska prireditve = 3. odstavek)	Členitev je lahko drugačna od predlagane.
	1	♦ obseg besedila	Manj kot 100 besed = 0 Če je kandidat opremil besedilo s prvinami uradnega pisma, besed v teh delih ne štejemo.

	<p>2</p> <p>♦ podatki o prireditvi</p> <ul style="list-style-type: none"> – KDO se je udeležil (npr. dijaki 4. letnika) – Podatek o tem, kdo je bil udeležen, je lahko izražen tudi samo z osebno glagolsko obliko (v 1. osebi). – KATERE prireditve so se udeležili (Teden možganov) – KDAJ so se je udeležili (12. marec 2014) – KJE je bila prireditev (Mestni muzej Ljubljana, Slovenska kinoteka) 	<p>4 podatki = 2 3, 2 podatka = 1</p>
Vsebina	<p>2</p> <p>♦ vsebina in potek prireditve, 3 podatki od:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udeležba na predavanju (npr. predavanje Vojka Kavčiča Kako upočasniti urmsko staranje) oz. omemba predavanj – vprašanja in diskusija po predavanjih – odmor za kosilo – sodelovanje na izobraževalni delavnici (npr. Sporazumevanje v zdravstvu) oz. omemba delavnic – ogled filma Kraljev govor v Slovenski kinoteki <p>1</p> <p>♦ pomen obiska prireditve (npr. spoznavanje delovanja možganov)</p>	<p>3 podatki = 2 2 podatka = 1</p>
Skupaj	<p>12</p> <p>Če je kandidat napisal besedilo druge besedilne vrste, npr. vabilo, zahvalo, se naloga ovrednoti z 0 točkami.</p>	
	<p>2</p> <p>♦ jezikovna pravilnost</p> <p>2</p> <p>♦ slogovna ustreznost</p> <ul style="list-style-type: none"> – pripovedovalno besedilo (glagoli v pretekliku) – enogovorno besedilo brez prvin uradnega pisma – prevladujoča objektivnost besedila (poročilo je lahko napisano v 1. ali 3. osebi ednine ali množine) – natančnost pri navajanju podatkov – upoštevanje navodil – brez ponavljanja – brez predstavljanja sporočevalca v uvodu besedila (primer neustreznosti: Sem Matej Novak.) 	<p>3 napake = – 1 točka, do 0 točk</p> <p>Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk.</p> <p>Če je poročilo napisano v obliki uradnega pisma, se za vsako prvino uradnega besedila (npr. sporočevalčev naslov, naslovnikov naslov, nagovor naslovnika, pozdrav, ob podpisu še lastnoročni podpis) odšteje 1 točka, do 0 točk.</p> <p>Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj 2 točki.</p>

1. primer poročila

KOMUNIKACIJA V MOŽGANIH – MOŽGANI V KOMUNIKACIJI

Dijaki 4. letnika Srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo smo se v projektne tednu udeležili prireditve Teden možganov, ki je bila od 12. do 18. marca 2014 v Ljubljani in je potekala pod naslovom Komunikacija v možganih – možgani v komunikaciji.

V sredo, 12. marca 2014, smo šli v Mestni muzej Ljubljana. Dopoldne so bila na programu različna predavanja. S sošolci in z razredničarko smo poslušali prispevek Vojka Kavčiča Kako upočasniti umsko staranje. Sledila je diskusija. Po kosilu smo lahko izbirali med različnimi izobraževalnimi delavnicami. Udeležili smo se delavnice Sporazumevanje v zdravstvu, na kateri smo izpopolnili svoje znanje in imeli priložnost za aktivno sodelovanje. Zvečer smo si v Slovenski kinoteki ogledali film Kraljev govor.

Z udeležbo na prireditvi Teden možganov smo dobili nov vpogled v delovanje možganov in spodbudo za spoznavanje novih pojavov.

Matej Novak

2. primer poročila

POROČILO O OBISKU PRIREDITVE TEDEN MOŽGANOV

V sklopu projektne tedna smo dijaki Srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo 12. marca 2014 obiskali prireditev Teden možganov v Mestnem muzeju Ljubljana. Med 10. in 12. uro smo poslušali zanimiva in poučna predavanja. Predavatelji so bili: Vojko Kavčič, Gregor Majdič, Blaž Koritnik in Leja Dolenc. Seznanili smo se s pomembnimi podatki o delovanju možganov. Ob koncu predavanj smo lahko postavljali vprašanja.

V popoldanskem delu programa smo sodelovali v različnih delavnicah o sporazumevanju in prepoznavanju govornih motenj. Zvečer smo si v Slovenski kinoteki ogledali film Kraljev govor.

Na prireditvi smo se veliko naučili o delovanju in staranju možganov, branju misli in o uspešnem sporazumevanju.

Mateja Novak

IZPITNA POLA 2

1. Vodena interpretacija: Bogdan Novak, Babje leto (odlomek), Zaupanje

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidaturi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	Besedilo je iz sodobne književnosti. / Odlomek je dramsko besedilo, saj vidim dvogovor.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je epski.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epski, osebi pripovedujeta o svoji izkušnji. Dramatska prvina je dialog, lirska pa izpoved misli in občutij.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Tone in sogovornica si pripovedujeta o dogodkih, ki so ju prizadeli. Govorita o nezaupanju sinov, o njihovih odhodih. Pogovarjata se tudi o tem, kakšni naj bi bili odnosi v družini.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Gospa, katere sin je bil partizan, pripoveduje o tem, kako je doživela njegov skrivni odhod. Pravi, da je vedela, zakaj ji njen otrok ni povedal, kaj namerava storiti, in da je čutila povezanost z njim ne glede na okoliščine. Govori o zaupanju in vlogi staršev v življenju otrok.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	Tine izrazi svojo bolečino zaradi sinovega nezaupanja, sogovornica pa ga skuša odvrniti od nje. Pove mu, kakšno je njeno stališče o vlogi staršev v življenju otrok in kako je sprejela dejstvo, da je njen sin nekoč izginil brez pojasnila. Ko Tine dvomi o svoji očetovski vlogi, ga želi prepričati, da jo je dobro opravil.

Razlaga Tinetovega sprejemanja nezaupanja (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Sinovo nezaupanje vidi kot posledico odnosa z ženo. Ker je Terezija umrla, sta se oče in otrok umaknila vsak v svoj svet.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Tine zelo težko sprejema sinovo nezaupanje, počuti se kot slab oče, zato so njegovi občutki zelo boleči. Razmišljal je, kakšen zavrt človek je, saj mu sin ni povedal, da je vstopil v partijo. To, da je resnico zvedel od drugih, je zanj nekaj najbolj bolečega.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Tine misli, da mu sin ne zaupa in da mu zato ni povedal za svoj vstop v stranko. Še zlasti ga to boli, ker je za njegov korak zvedel od drugih ljudi. Vzrok nezaupanja najde v sebi – meni, da je tako zavrt, da sin svojih odločitev noče deliti z njim. Pomanjkanje zaupanja med seboj in sinom povezuje tudi z ženino smrtjo.

Razlaga mnenja sogovornice o zaupanju (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Žena bi rada pričela Tineta, da noben oče ni kriv nezaupanja svojih otrok.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Misli, da je zaupanje potrebno, ampak ne vedno, ker imajo starši in otroci pravico do svojih skrivnosti. Nezaupanje se ji ne zdi tako hudo. Zaupanje zanjo ni vedno nujno. Pravi, da ni treba, da očeje in matere vedo vse, ker imajo otroci pravico obdržati svoje skrivnosti brez vpletanja očetov in mater.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Tinetova sogovornica meni, da ni treba, da otroci staršem vedno zaupajo vse o sebi, ker imajo pravico do svojih skrivnosti in življenja sploh. Pričrana je tudi, da starši, ki so dobri vzgojitelji, lahko zaupajo svojim otrokom. Vedo, da ne bodo zgrešili prave poti in da bodo živel pošteno ter častno. Svoje prepričanje utemejlj s primerom iz lastnih izkušenj.

Razlaga stališča sogovornice o vlogi staršev (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Po njenem mnenju starši ne igrajo tako pomembne vloge, kot si mislijo, ker se njihov vpliv nekoč konča.

1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Misli, da starši nimajo pravice, da bi s svojimi odločitvami preveč vplivali na življenje otrok. Lahko jim pomagajo in dajejo zgled, več pa ne. Otroci se morajo odločati po svoje, starši pa so jim pri tem svetilnik, so kapitani družine, na katere se lahko zanesejo.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Gospa izrazi svoje stališče s podobo svetilnika. Tako kot ta usmerja mornarje, lahko starši pomagajo otrokom doseči njihove cilje, ne morejo in ne smejo pa se odločati namesto njih. Očetje in matere, ki so odgovorno vzgajali svoje otroke in jim nudili oporo ter občutek varnosti, vsi tisti, ki so sami trdne osebnosti, naj bi vedeli, da njihovim otrokom v preizkušnjah pomagajo vrednote in zgledi, ki so jih dobili v družini.

Citirana poved (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Citata ni. Citat ni smiselno povezan z razlago.	»Otroci hočejo obdržati svoje skrivnosti.«
1	Citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. Namesto citata je opisan primer.	»Če pa je bil kapitan družine, na katerega so se lahko zanesli, bo sin svojo barko vedno pripeljal na varno.« / »Kako bi pa to rešil moj oče?« / »Kaj bi rekla moja mama na to?«
2	Citat je natančno v skladu z razlago.	»Ti si jim lahko samo svetilnik v temi.« <i>Upoštevamo tudi:</i> »Otroci se morajo odločati po svoje. Ti si jim lahko samo svetilnik v temi.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Književni osebi torej nezaupanje doživljata in razumeta različno – Tine kot posledico svoje napake, njegova sogovornica kot pravico otrok in celo kot znak njihove skrbi za starše.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Mnenje o pogledih književnih oseb (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Strinjam se z obema, saj se trudita izboljšati družinske odnose.
1	Mnenje je nejasno, nerazloženo.	Mislím, da si moški preveč očita, ženska pa je očitno dobra mati, ki nikoli ne izgubi zaupanja v sina. Oba se trudita, vendar uspeh ni enak.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Tinetov pogled na odnos s sinom se mi zdi pošten. Za nezaupanje namreč ne krivi le sina, ampak tudi sebe. Samokritičnost je lastnost, ki jo nujno potrebujemo, če želimo popraviti napake in spet pridobiti izgubljeno zaupanje. Tinetova sogovornica pa je tudi v meni vzbudila zavedanje, da nezaupanje včasih ni to, kar se zdi. Če si vsega ne povemo, še ne pomeni, da si ne zaupamo, morda hočemo drug drugemu le prihraniti bolečino ali skrb. Predvsem pa mi je všeč njena misel, da so starši le svetilniki, ko se otroci odločajo po svoje. Če bi to sprejelo več staršev, bi bilo v družinah več zaupanja.

Presoja pomena zaupanja v drugih medčloveških odnosih (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Presoja ni izražena. Presoja je izražena kot skopa trditev/ni povezana z odlomkom.	Zaupati v svoje sposobnosti je zelo pomembno, ker brez samozavesti nimamo moči, da bi uspeli, in pustimo, da drugi odločajo namesto nas. Ohraniti moramo svoj jaz in optimizem.
1	Presoja je nejasna, nerazložena/nakazana v primeru iz življenja. Presoja je jasna, razložena, vendar se nanaša na isti medčloveški odnos (starši – otroci).	Brez zaupanja ne more biti sreče v družinah, pa tudi ne v družbi. V družinah je pomembno, da se pogovarjamo in si pomagamo, za to je potrebno zaupanje, v družbi pa moramo zaupati voditeljem. Tega je vedno manj, ker voditelji ne zaupajo ljudem.
2	Presoja je jasna, razložena.	Zaupanje je pomembno v vsakem odnosu. Brez njega ni ljubezni in razumevanja med zakoncema oz. partnerjema, nezaupanje poruši vse, kar sta zgradila. Zaupanje naj bi nas povezovalo tudi v šoli. Sošolci, ki si zaupamo, nismo samo skupina posameznikov, ampak skupnost, v kateri se dobro počutimo. Dobro je tudi, da zaupamo učiteljem, saj nam ti, podobno kot starši, pomagajo reševati težave. Iz lastne izkušnje pa tudi dobro vem, kako pomembno je zaupanje med prijatelji. Prijatelj je nekdo, ki te sprejema takšnega, kot si, in deli s teboj dobro ter slabo. Tega pa seveda ne more, če mu ne zaupaš.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.	Današnje generacije imajo tudi svoje skrivnosti. Ljudje se vedno manj družijo.
1	Primer je samo imenovan/nakazan. Primer je opisan, vendar se nanaša na isti medčloveški odnos (starši – otroci).	Največ zakonskih parov se razide zaradi izgubljenega zaupanja. Mož prevara ženo ali obratno, ne moreta si več zaupati. Pojavljajo se sumničenja, očitanja, prepiri ... Takih primerov je tudi v mojem okolju zelo veliko.
2	Primer je opisan.	Pred časom sem se razšla s svojim fantom in to me je precej potrla. Starši so opazili, da nekaj ni v redu, vendar jim o svojih občutkih nisem mogla govoriti, saj za mojo zvezo sploh niso vedeli. Če bi, bi ji gotovo nasprotovala tako mati kot oče. A bolj kot sem se zapirala vase, bolj sem čutila, da bi se morala nekemu izpovedati. To se je k sreči tudi zgodilo. Moje stiske namreč nista opazila le oče in mati, začutila jo je tudi moja prijateljica. Nekega dne me je vprašala, kaj se dogaja z menoj. Najprej sem razmišljala, ali naj ji povem resnico, ki seveda ni bila nič kaj prijetna, prijateljica pa je do takrat z menoj delila v glavnem vesele in zabavne trenutke. Potreba po izpovedi je bila močnejša kot pomisleki. Dolgo sva se pogovarjali. Čutila sem razumevanje, ki ga pri starših verjetno ne bi, slišala sem besede tolažbe in spodbude. Za vse to je bilo potrebno moje zaupanje. Zdaj še bolj vem, kako dragoceno je.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.

2. Samostojna interpretacija: Marinka Fritz Kunc, Zbogom, prijatelj moj (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidaturi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	Besedilo spada v liriko.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je epsko-lirski.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epski. Avtorica pripoveduje, v pripoved pa vključuje tudi izpovedovanje misli in občutij, kar je značilno za liriko.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Pisateljica govori o ljudeh, ki jih je aids pokopal, in o tistih, ki so jim skušali pomagati. Izpove svoj strah pred to boleznijo in se odloči, da jo bo premagala.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Marinka Fritz Kunc pripoveduje o bolnikih z aidsom. Navaja znane ljudi, ki so tragično preminili zaradi te bolezni, in tiste slavne osebe, ki so obolelim pomagale na različne načine.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	Pripovedovalka razmišlja o aidsu, o tem, kar so ji o njem povedali drugi ali je zasledila v sredstvih javnega obveščanja, pa tudi o svojem prepičanju, da je varna pred njim. Spominja se vesti o tej bolezni in o slavnih ljudeh, ki so zaradi aidsa umrli, ter o drugih, ki so obolelim pomagali. Slednjic pomisli, da mora ugotoviti, ali ni tudi sama okužena s tem smrtonosnim virusom.

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3		
0	Problem ni izbran. Literarna prvina ni izbrana.	
1	Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.	tragično propadanje bolnikov z aidsom
2	Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.	neodločnost/negotovost/človek na razpotju
3	Izbran je osrednji problem odlomka. Izbrana je osrednja prvina odlomka. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)	odnos do bolnikov z aidsom /strah in odgovornost bolnikov z aidsom

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	V odlomku vidimo, da na odnos do bolnikov z aidsom vpliva predvsem želja po zdravju.
1	Razlaga je skopa/površna/hejasna.	Odnos do bolnikov z aidsom je prikazan kot pomanjkanje humanosti, hkrati pa kot posledica neodgovornosti teh bolnikov. To je problem, ki še vedno ni rešen, čeprav so se mnogi trudili.
2	Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Aids imenujejo kuga sodobnega časa. Kdor zbolí za to boleznijo, je zaznamovan. Osamljeno umira v osamljeni postelji. Zboleti za aidsom je nekaj najhujšega, je najhujši greh. Bolnike bi najraje zaprli v kletke brez oken in vrat, ker so kužni in lahko razširijo virus na druge.
3	Razlaga je jasna, natančna.	Osrednji problem odlomka je odnos do bolnikov z aidsom. Pripovedovalka nam predstavi svoj pogled nanj. Dokler se je ni osebno dotaknil, ga je spoznavala samo preko medijev in govorjenja znancev ter prijateljev. Jasno ji je bilo, da spadajo obolei za to nevarno boleznijo med najhujše izobčence, obsojene na osamljeno umiranje, ker se ljudje bojijo, da bi se okužili. Izvedela je, da ta strah povzročajo tudi bolniki sami, ker se ne soočijo s svojo boleznijo in jo nevede prenašajo na druge. Zdaj je sama v mučnem položaju, ko se odloča, ali naj gre na pregled, saj sumi, da je okužena.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Primer ni opisan. Citata ni. Citat ni smiselno povezan z razlago.	»Zato se odločim in krenem naprej.«
1	Opisani primer/citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo.	»Bolezni, ki je okužila svet, se nisem posvetila dovolj.«
2	Opisani primer/citat je natančno v skladu z razlago.	»Osamljeno umirajo v osamljenih posteljah.« (in/ali katera od naslednjih povedi istega odstavka)

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Odnos bolnikov z aidsom torej izhaja iz strahu pred okužbo, k njemu pa prispevajo svoje tudi neodgovorni bolniki. Med slednjimi pripovedovalka ne bi želela biti, zato se odloči, da izve resnico.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Ob branju odlomka sem prišel do spoznanja, da premalo vemo. Zdi se mi pa dobro, da obstajajo tudi izjeme, kot so zvezdniki.
1	Mnenje je nejasno, nerazloženo.	Odnos do bolnikov z aidsom je zelo slab. Po eni strani je to razumljivo, ker se vsak boji zase, po drugi pa ne, ker ta virus lahko dobiš tudi nevede. Mislim, da pisateljica zato tako resno razmišlja o bolezni, ker se zdaj tudi ona počuti ogroženo, in da tudi prej ni obsojala izločenih ljudi.

2	Mnenje je jasno, razloženo.	Mislim, da nam odlomek prikazuje dva bistveno različna odnosa do bolnikov z aidsom. Ne zdi se mi prav, da jih večina ljudi obsoja kot izprience in jih izloči iz družbe. Tisti posamezniki, ki se tem »grešnikom« odločijo pomagati in se tudi rokujejo z njimi, namreč dokazujejo, da vsak stik z okuženimi le ni smrtonosen. Elton John še vedno živi, princesa Diana ni umrla zaradi aidsa, ampak zaradi poškodb, dobljenih v prometni nesreči ...
---	-----------------------------	---

Mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Vsi bi lahko ta odnos izboljšali, da bi dokazali svojo humanost.
1	Mnenje je nejasno, nerazloženo/nakazano v primeru iz življenja.	Zdi se mi, da je glede aidsa preveč panike. Dovolj je informacij, ki nam pomagajo pri zaščiti, premalo pa je sočutja, pa ne le do bolnikov, ampak tudi do revnih ali kako drugače prizadetih.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Najbrž vsi dobro vemo, kako se lahko nalezemo aidsa in kako se pred njim zavarujemo. Obsojanje gotovo ni vrsta zaščite. Po mojem mnenju bi morali ljudje pokazati več strpnosti do tistih, ki trpijo za to strašno boleznijo. Predvsem to velja za posameznike, ki nimajo razloga, da bi se počutili ogrožene, saj vedo, da niso naredili »grehak«, ki je značilen za bolnike z aidsom. Celotno jim niso dali, celo v njihovi bližini niso bili. Edini, ki lahko tem bolnikom kaj zamerijo, so ljudje, ki so se boleznijo nalezli od njih. Upam, da nikoli ne bom med izobčenci, pa tudi ne med tistimi, ki jih zasramujejo.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitve dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje mnenja.	Bolnišnice so polne različnih bolnikov. Nekaterim bližnji stojijo ob strani, drugim ne. Osamljeni pa so tudi zdravi ljudje.
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Aids je bil najprej problem tujih dežel, zdaj pa se pojavlja tudi pri nas. Jaz ne poznam nikogar s to boleznijo, vem pa, da je zelo nevarna. Nekaj sem prebral, nekaj sem slišal od drugih.

2	<p>Primer je na kratko opisan.</p> <p>Sam še nisem srečal bolnika z aidsom, sem pa že bral o tej bolezn, poslušal razprave o njej in gledal filme z omenjeno temo. V spominu mi je ostal film (naslov sem pozabil), ki prikazuje odnos sosedov do moškega, ki je bil okužen s smrtonosnim virusom. Obsojali so njegovo nemoralnost. Čeprav ga s kakšnim partnerjem niso nikoli videli, so sklepali, da je homoseksualec, in govorili, da so prav istospolno usmerjeni moški najpogostejši prenašalci pogubnega virusa. Ko se je v blok, kjer je nesrečnež stanoval, priselil neki gospod iz drugega kraja in sta se začela družiti, so obsojali oba. Nekdo je dejal, da bi ju pretepli do smrti, če bi se ju upali dotakniti. Ta izjava je name naredila največji vtis. Pove, kdo je v resnici nemoralen.</p>
---	---

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Za vse velja:

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).